

vnanja bodo: 13. aprila »Ameriška vzgoja« (šol. uprav. Julij Kontler), 27. aprila »Mladinska književnost« (nast. Albert Zerjav), 18. maja »Pristno in nepristno znanje« (učitelj Miloš Ledinec), izjemoma 25. maja »Problem šolskega nadzorstva« (prof. Gustav Šilih) in 1. junija »Objektivno ocenjevanje učencev« (prof. dr. Franjo Crnek). — Predavanja se prično ob navedenih dnevih ob 18. uri in so vstopnine prosta.

— **Važno za šolska upravitelstva**, ki se niso poravnala zaostale naročnine za »Roditeljski list«! Uprava tega lista prosi, da to nemudoma storite, ker mnoge šole niso poravnale naročnine niti za l. 1937/38., še več pa je takih, ki dolgujejo naročnino za leto 1938/39. To je bil tudi poleg neotočnosti plačevanja mnogih poverjenikov, glavni vzrok, da je morala Pedagoška centrala izdajanje III. letnika lista preložiti.

— **Sestava programa za proslavo materinskega dne** ne bo delala nobeni šoli težave, ako si naroči glasben priročnik »Materinski dan«, v katerem sta dve igrici ter velika izbira lahkih enoglasnih, dvoglasnih in troglasnih pesmic za mladinski zbor. Cena 20 din. Naročila sprejema še, dokler traja zaloga. Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič«, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/l.

— **Upravitelstva** pa, ki so prezrla svoječasne objave uprave, katere so prinesli vsi

slovenski dnevniki, da »Roditeljski list« začasno ne bo več izhajal, pa so poslala naročnino že za l. 1939/40., prejmejo na željo naročnino vrnjeno ali pa dobe namesto lista za isto vsoto, ako to žele. Dragaševa knjiga »Otrok v šolski dobi«. Ostalim se vpiše vnaprej vposlana naročnina v dobro za III. letnik, ki bo ob ugodnih prilikah spet začel izhajati z novim šolskim letom.

— **Na razpolago** so še nevezani kompletni letniki »Roditeljskega lista« po 24 din in vezani po 36 din! Naročajte jih za šolske, društvene in zasebne knjižnice!

UCITELJSKI DOM V ROGAŠKI SLATINI razpisuje MESTO HISNEGA UPRAVNIKA z nastopom 1. maja t. l.

Upravniku je na razpolago brezplačno stanovanje, obstoječe iz dveh sob, kuhinje, shrambe in ostalih pritliklin ter zelenjadni vrt. Prvenstvo ima upokojeno učiteljstvo, v negativnem primeru pa tudi drugi upokojenci. Prijave je po možnosti vložiti do 21. aprila t. l. Zena upravnika bi imela s kuhanjem tudi postranski zaslužek. — Ostale informacije so na razpolago proti priložitvi znamke za odgovor pri upravi Učiteljskega doma, Dol pri Hrastniku.

Za upravo:

Anton Gnus, preds. Jurko Vitko, tajnik.

Osebnostne zadeve

— **Upokojeni so učitelji(-ce):** From Eliza iz Spod. Sv. Kungote, Likar Helena iz Ljubljane in Dominkuš Maks iz Cvena.

— **Napredovali so sledeči učitelji(-ce):** v 8. pol. skupino: Češnik Marija iz Polhovca Grada, Premk Marija, Jezero.

— **V 7. položajno skupino:** Skok Amalija, Gornji Tuhinj; Vončina Albina, Črna, Dravograd; Požar Hilda, Sv. Lovrenc; Viher Miroslav, Gornji grad; Vukasinovič Miroslav, Reka — Maribor desni breg.

— **V 6. položajno skupino:** Novak Julij, Trbovlje-Laško; Stevanec Rudolf, Tišina-Murska Sobota; Razingar Gizela, Gorje-Radovljica; Vittori Josipina, Brežice; Majer Srečko, Šoštanj; Jelenič Ciril, Hotedersica-Logatec; Koritzky Marija, Ljubljana; Ivanušca Angela, Dornava-Ptuj; Unger Matilda, Ruše; Uršič Anton, Horjul; Petercel Ludvik, Dolga vas-Lendava; Čestnik Berta, Maribor; Justin Ciril; Marini Martin, Brusnice; Novo mesto;

Eržen Franc, Livojna; Mence Franc, Vuhred; Naberger Danilo, Dravograd; Lebič Ivan, Prevalje; Tavčar Josip, Brežice; Košca Franc, Skofja Loka; Medič Avgust, Pušcava-Maribor desni breg; Fakin Dragotin, Boštanj; Zelenjak Vida, Višnja gora; Paškovič Ivan, Mali Slatnik; Horvat Franc, Kančevo; Karli Alojzij, Tleči vrh - Črnomenj; Piric Josip, Veliki Trn - Krško; Javc Angela, St. Jurij-Maribor levi breg; Martelenec Hermenegilda, Črnomenj; Mešanjan Avgust, Kostel; Ivančič Marija, Sv. Lovrenc na Dravskem polju; Zaman Stanislava, Cerklje; Orizsek Marija, Kostivnica; Kunstelj Ana, Ozubemberk; Svagelj Ana, Litija.

— **V 5. položajno skupino:** Trost Franc, Ljubljana; Mejovšek Radovan, Slivnica-Maribor desni breg; Bratič Herma, Maribor; Čegnar Ivanka, Ljubljana; Zavašnik Albina, Ljubljana; Korenjak Marija, Sv. Barbara-Ptuj; Jakše Bibijana, Vransko-Celje.

očitki raznih načinov preganjanj učiteljstva in uničenje pravega šolskega nadzorstva, ker so bili namesto dobrih šolskih delavcev postavljeni za nadzornike le partizani.

— **O draginji** razpravlja tudi »Gorenjec« od 6. aprila, in to v članku »Circulus vitiosus«, ki se končuje: Tako je nastal položaj, da draginja in visoke cene nekaterim koristijo, drugi pa trpe radi tega škodo. Kot je prav, da producent, zlasti kmet doseže višje cene za svoje pridelke in živino, tako bi bilo pa tudi prav, da konsument ne bi prisiljen omejiti se pri najnujnejših življenjskih potrebščinah. Ali pa naj država poseže vmes in regulira in maksimira tako cene živilom in drugemu blagu, oziroma naj se plače in mezde državnih in privatnih nameščencev ter delavstva obvezno prilagode tem zvišanim cenam. — Ta nujni ukrep je potreben v interesu države same, pa tudi v interesu življenjskega obstoja in zadovoljstva državljanov. Kajti precej absurdno je dejstvo, ki nam ne dela prav nobene časti, da so pri nas življenjske potrebščine dražje kot pa v onih državah, ki se nahajajo v vojnem stanju. Kaj bi šele bilo, če bi tudi nas zajela vojna?

— **Kaj je z uredbami o draginji.** Pod tem naslovom priobčuje »Nova pravda« od 1. aprila članek, ki med drugim ugotavlja tudi to: Izdanih je bilo dvoje uredb, ki naj bi zaježili porast draginje. Prvo uredbo je izdal minister za socialno politiko in narodno zdravje. Uredba je že skoraj pozabljena in so v dobi njene veljavnosti baš najbolj poskočile cene življenjskih potrebščinam. Ko se je spoznalo (malo pozno sicer), da prva uredba o pobijanju draginje ne zaleže mnogo, je izdal minister za trgovino kot dopolnilo k prvi uredbi drugo uredbo, po kateri naj bi se kontrolirale cene. Brez urada za kontrolo cen se odlej ne bi smelo zvišati cen in poleg tega bi urad prekontroliral cene še za nazaj do septembra lanskega leta in odredil stare cene, če bi se prepričal, da so se cene neupravičeno dvignile. Vpliv urada za kontrolo cen se pa do danes še ni čutil na trgu in se cene nemoteno zvišujejo kot da ne bi imeli protidraginjskih uredb. — Počasno poslovanje uradov za kontrolo cen je povzročilo v javnosti veliko kritike. Celo skupščina beograjske trgovske zbornice je izrazila svoje veliko nezadovoljstvo, da se uredba o kontroli cen še danes ne izvaja. Spričo javne kritike je smatral minister za trgovino za dolžnost, da pomiri gospodarske in konsumentske kroge ter je pretekle dni izjavil, da bo urad za kontrolo cen v najkrajšem času objavil svoje ukrepe in da bo kontrolo razširil celo na nekatere potrebščine, ki se doslej niso kontrolirale.

— **Peresa, svinčnike, kuverte, črnila, pisarniške in šolske potrebščine** si najceneje dobavite v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Pomladni plašči

in obleke v največji izbiri in po nizkih cenah

KONFEKCIJA

FRAN LUKIČ

Ljubljana, Stritarjeva ul. 9

Mladinska matica

— **mm Tudi 3. zvezek Cicibanove knjižnice** je že pošel. V zalogi pa je še 4. in 5. zvezek. Za prve razrede pride sedaj v poštev prav 4. zvezek s pomladansko vsebino in s tiskanimi in pisanimi črkami različnih velikosti in tipov. Knjižico je uredil Fran Roš, ilustriral je Maksim Sedej. Izvod stane le din 1,50. Pri naročilu vsaj 10 izvodov se poština ne vračuna. — »Ciciban nastopa«, 5. zvezek Cicibanove knjižnice, prinaša kratke igrice in dramatske nastope, ki so primerni za materinske proslave in Vidov dan. Igrice so tako pisane, da se lahko uprizorijo tudi v razredu brez posebnega odra, kulis in posebnih odskih rekvizitov. Knjižica je po 3 din.

— **mm O drugih naših publikacijah** piše R. Rehar v Obzorjih: Drugo leposlovno delo Franja Roša je »Dijaa«, namenjena najmlajšim. Namesto pravljicega junaka si je izbral pisatelj igrača, medvedka »Dijaa«, in nam v devetnajstih poglavjih opisal njegovo življenjsko usodo. Spremljamo ga iz trgovine v Jankovo posteljo, kanarčkovo kletko, miško družbo, na potovanje v Ljubljano, med cigane, na deško igrice in potem preko najrazličnejših peripetij do bolniške posteljice uboge peričine Rezike.

Medtem ko so prva poglavja polna otroške iskrenosti, so naslednja poglobljena z dobrimi psihološkimi opazovanji, in zadnja celo dvignjena do občutka plemenite topline. Tudi v tem delu ni vsiljivih tendenc in nobene suhoparne didaktike; zgodba uinkuje sama po sebi in dosega svoj namen. Njena fabulistična in stilistična preprostost ustreza popolnoma duševnosti otrok, katerim je namenjena. Ksenija Prunkova je s svojimi dvobarvnimi ilustracijami popolnoma prilagodila preprostosti in otroški toplini Roševega stila. Njene podobe sicer niso nobene umetnine, zato so pa toliko bolj domače in iskrene. Tretja knjiga je Vlada Klemenčiča zgodovinska čitanka: »Iz starih in novih časov«. Njena vsebina je poučna, ne le poslovna, vendar delo ni napisano suhoparno, ampak v slogu, ki skuša združiti pouk v prijetnem pripovedovanju.

Delo je prikaz zgodovinskih dogodkov, na naših slovenskih tleh, od časov mamuta, preko osvoboditve ognja, prvih pričetkov poljedelstva in živinoreje, odkritja bakra in bronu,

uporabe železa, dobe Rimljanov, naselitve Slovencev ter slovenske preteklosti do svetovne vojne in osvobodjenja v narodni državi. Seznanja nas s slovenskimi zadugami, pokristjanjenjem, bavarsko nadoblastjo, tlačenost, delovanjem samostanov in šol, prvim meščanstvom, sodstvom, reformacijo, proti-reformacijo, kmečkimi upori, epidemijami, Napoleonovi vojnami, pričetki narodnega prebujenja, bojem za narodne pravice in končno s svobodo. Morda so začetna poglavja preobširna v primeru z zadnjimi iz novejšje in najnovejše dobe, kar dokazuje, da se je moral pisatelj vedno bolj omejevati, da ne bi presegel določenega obsega knjižice, toda to delu ne jemlje vrednosti, ki je zlasti v lju-bezni do naše narodne preteklosti, naše zemlje in našega naroda vobče. Avtor je skušal biti kolikor mogoče objektivni, kar se mu je večinoma tudi posrečilo, le ponekod se, dasi rahlo, oglašajo iz ozadja njegove simpatije in antipatije. Delo je sicer namenjeno višjim razredom ljudskih šol, bo pa enako dobro služilo tudi odraslim, zlasti na deželi, kjer manjka takih poljudno in pregledno, obenem pa nevsiljivo pisanih zgodovinskih knjig. Z izdajo te čitanke je storila Mladinska matica v resnici koristno delo. Citanko poživljajo ilustracije Hinka Smerčarja, risane v njegovem znanem stilu in prehajajoče ponekod celo rahlo v šaljivo karikaturu.

Četrta knjiga je slikanica »Dedek Miha«. Besedilo v verzih je napisala Anica Černejeva, večbarvne ilustracije sta pa oskrbela Marta in Radovan Klopčič. Izdana je v leksikalnem formatu na debelem, trpežnem papirju. Namenjena je najmlajšim in sledi vsem, po vsebini in ilustracijah, znanim tujim vzorom. Kvalitetno ni slabša od njih, a tudi ne boljša. Vsebina je preprosta, brez posebne literarne ambicije, prav take pa so tudi slike. Vendar bodo vzbudile pri otrocih zanimanje in navdušenje, in marsikateri bo segel po svinčniku in barvicah, da bi jih preisal ali preslikal. Tako smo pričeli pač vsi svoje prvo zanimanje za risarstvo in slikarstvo. Ker je slikanica nov prispevek k našim knjigam te vrste, kakršnih nam pa še vedno primanjkuje, jo moramo z veseljem pozdraviti, zlasti, ker je v primeru s tiskarskimi stroški še vedno cenena. R. Rehar.

Prazna učiteljska mesta

Prazno učiteljsko mesto je v Narapljah, srez Ptuj, ne daleč od avtobusne postaje, v bližini zgodovinsko znamenit kraj Ptujška gora s krasno okolico.

Učiteljski pravnik

— **§ Odgovor na vprašanje T. G. iz K.** Stanarina pripada z neučiteljem poročenim učiteljici le, če ne živi z možem v istem kraju. — Dejstvo, da ne vodita — službojuča v istem kraju — skupnega gospodinjstva in se hranita v isti ali ločeni gostilni, ne daje pravice do stanarine.

Upravičene, prizadete tovarišice dobe izplačano stanarino od 1. aprila 1940. s plačo za maj t. l., za pretekli čas pa naknadno, ko bodo krediti na razpolago.

— **§ Vprašanje: P. E. iz P. 1.** Sem učitelj-pripravnik, poročen z učiteljico-pripravnico, imava enega otroka. Stanujemo v privatnem stanovanju, zato dobivam stanarino in določen znesek za kurivo. Ker imam vsch mesečnih dohodkov, to je: plača, rodbinska doklada za otroka, stanarina in kurivo, preko 1200 din, odtegnejo ženi 30 % plače.

2. Tovarišici, ki je bila v prav enakem položaju kot je moja žena, pa so odtegovali le 20 %. Toliko (to je 20 %) ji odtegujejo tudi sedaj, ko je njen mož v IX. pol. skupini.

Kako je pravilno? Katera od imenovanih dobi preveč(?) odnosno premalo?

Odgovor! Ad 1. in 2. Po čl. 2. in 3. odločbe v prejemkih uradniških pripravnikov št. 14.311/1 z dne 11. aprila 1934. (Sl. l. št. 32/1934. — Roč. katalog str. 95) je v obeh primerih pravilen odtegljaj 30 %, ne glede na to, ali uživata nat. stanovanje odnosno stanarino.

— **§ Vprašanje: J. B. v Sv. M. 1.** Stanujem v šoli in imam svoje gospodinjstvo. Ali lahko zahtevam od šol. upravitelja del vrta?

2. Če ne, ali ga lahko zahtevam z ozirom na to, da poučujem 4. razr. viš. lj. š., ki zahteva malo gospodarstva?

Odgovor! Šolski vrt je učilo pri pouku, ki naj bo temu namenu primerno urejen, tako se glasi odlok višjega šol. sveta od 16. junija 1921. (Finkova zbirka 1927./102).

Ad 1. Upravitelj vrtnar lahko prepusti na šoli delujočim učiteljem del šol. vrta v obdelovanje in uživanje, kar pa ne sme ovirati harmonije vrta niti kolobarjenja.

Ad 2. Ker je šolski vrt učilo, mora biti dovoljen dostop na šol. vrt vsem učencem, osebo onim višjih razredov. Glede odstopa dela šol. vrta v učne svrhe se dogovorite z upraviteljem vrtnarjem.

— **§ Odgovor na vprašanje: »Pomlad.«** Ad 1. in 2. Dogovorite se s šol. upraviteljem in uredite zadevo, ker spada to v ta delokrog in Vam ne moremo dati pravnega leka.

Učiteljska tiskarna

— **t Sprejemni izpiti za I. razred srednjih šol** se bližajo. Priporočamo Mlakar-Kozina: Slovnica in računska snov za sprejemni izpit v srednjo šolo. Broširano 10 din.

— **t Se vedno si lahko olajšate pouk zgodovine in zemljepisja** z zgodovinskimi in zemljepisnimi slikicami. Kolekcija 30 zgodovinskih ali 30 zemljepisnih slikic stane 4 din.

— **t Rabite pisarniške potrebščine**, pisemski papir, svinčnike, nalivna peresa, avtomatične svinčnike, obrnite se do Knjigarne Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Če Vam je priročneje, pojdite v njeno podružnico v Mariboru.

— **t Če potrebujete katero koli knjigo** in je nimate, lahko jo dobite v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in v Mariboru.

KMETJE VČERAJ IN DANES

Nikomur ni neznan, da je bilo slovensko učiteljstvo zmerom mogočni mecen naše domače umetnosti, zlasti literature. Zgradba našega kulturnega hrama bi se razušila, ako bi ji odtegnili podporo učiteljstva. Tega se zaveda tudi sleherni literat. In ko izide njegovo delo, računa v prvi vrsti na pomoč učiteljstva. Dasi slabo plačano, je učiteljstvo vendarle voljno pomagati na oltar duhovnega napredka svojega naroda svoj kulturni obolus, ker je dojel, da je samobitnost kakšnega naroda v teh nevarnih časih zavista edinole od njegove kulturne stopnje.

Da je učiteljstvo še zvesto temu svojemu prepričanju, smo uverjeni tudi zdaj, ko mu pripotočamo knjigo »Kmetje včeraj in danes«, delo Ignaca Koprivca.

Kako je bilo delo ocenjeno od kritike, gotovo vsakdo ve. Mnenja vsch književnih poročevalcev so si edini v tem, da podobne knjige naša narodopisna literatura še nima.

Narodopisne svojskosti so važnega pomena za presojo kakšne dežele ali kraja. Usoda krajev se je že določala po njej. Obstojajo pač gotove ločnice, ki ne dopuščajo prehodov. Slovenske gorice s svojo izrazito, le njim lastno pisanostjo so s knjigo Ignaca Koprivca doleble oprijemljivo spričevalo, ki ga bodo v primeru, da bi se razpravljalo o njih usodi, lahko pokazale.

Kakor znano, je knjiga vzbudila mnogo pozornosti. Pisana je pač verno, resnično, resnica pa je pikra. Upamo, da bo delo nagradilo z moralnim in gmetnim priznanjem vsaj učiteljstvo.

Ne čakajte, da pride prodajalec na dom. To je zvezano s stroški, ki jih knjiga spričo nizke cene ne dopušča. Naročite jo z dopisnico pri Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali njeni podružnici v Mariboru, pri Glavni hranilnici Sv. Lenart v Slov. goricah, ali pa pri Ignacu Koprivcu, Ljubljana, univerza. Učitelj jo dobe na tri mesečne obroke. Knjiga stane s poštino 65 din.